

Franciszek Strynkiewicz (ur. 1893 w Mogielnicy – zm. 1996 w Warszawie)

Rzeźbiarz, autor pomników, portretów, rzeźb nagrobnych. Początkowo związany z nurtem klasycyzującym, w późniejszym okresie twórczości operował zgeometryzowaną, ażurową bryłą. W latach 1923–27 studiował rzeźbę u Tadeusza Breyera w Warszawskiej Szkole Sztuk Pięknych. Podróżował do Włoch, Francji, Szwecji i Jugostawii, gdzie kontynuował naukę. Jako wykładowca akademicki związany był z Akademią Sztuk Pięknych w Warszawie.

Władysław Strzemiński (ur. 1893 w Mińsku na Białorusi – zm. 1952 w Łodzi)

Malarz, projektant druku funkcjonalnego, twórca teorii unizmu, teoretyk sztuki. Studia rozpoczął w Szkole Sztuk Pięknych w Moskwie, kontynuował je w Witebsku jako asystent Kazimierza Malewicza. Należał do grupy „Blok” i „Praesens”. Pisał teksty teoretyczne, angażował się w krajowe i zagraniczne ruchy propagujące awangardę konstruktywistyczną. Był współzałożycielem i wykładowcą w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych. Wraz z Katarzyną Kobro stworzył Międzynarodową Kolekcję Sztuki Nowoczesnej, która po ich śmierci przekazana została Muzeum Sztuki w Łodzi. Jego prace pokazywane były na wielu międzynarodowych wystawach sztuki awangardowej, m.in. „Constructivism in Poland 1923–1936. Blok – Praesens – a.r.” w Essen, Otterlo i Stuttgarcie.

Józef Szajna (ur. 1922 w Rzeszowie – zm. 2008 w Warszawie)

Malarz, scenograf, reżyser, teoretyk teatru. Studiował grafikę i scenografię na krakowskiej ASP. Łączył działania teatralne z plastycznymi, najpierw w ramach współpracy z Teatrem Ludowym w Nowej Hucie, następnie w autorskim Teatrze-Galerii założonym przez siebie w warszawskim Centrum Sztuki „Studio”. Angażował się w wymianę kulturalną z zagranicą, organizując wystawy, koncerty, pokazy filmowe, performance, spotkania i warsztaty. Wykładał w Podyplomowym Studium Scenografii ASP. Stworzył własną formułę „teatru narracji plastycznej”, kładąc nacisk na ekspresję wizualną. Podczas okupacji był więźniem obozów w Auschwitz i w Buchenwaldzie. Reprezentował Polskę na Biennale w Wenecji w roku 1970 i 1990, następnie w São Paulo (1979 i 1989), współpracował z teatrami w Anglii, Holandii, Niemczech, Izraelu, Egipcie, Turcji, Portugalii i Hiszpanii.

Alina Szapocznikow (ur. 1926 w Kaliszu – zm. 1973 w Praz-Coutant)

Rzeźbiarka. W latach 1940–1942 przebywała w getcie w Pabianicach, skąd trafiła do getta łódzkiego, a następnie do obozów w Auschwitz, Bergen-Belsen i Theresienstadt. Po wojnie podjęła studia rzeźbiarskie w Wyższej Szkole Artystyczno-Przemysłowej w Pradze, a następnie w École Nationale Supérieure des Beaux-Arts w Paryżu, gdzie nawiązała kontakt z ruchem Nouveau Réalisme. W swoich pracach wykorzystywała przede wszystkim tworzywa

sztuczne (poliester, poliuretan, żywice syntetyczne), a także żeliwo i beton. Jej prace wystawiane były m.in. w Paryżu, Brukseli, Los Angeles, Nowym Jorku, w Warszawskiej Zachęcie, Muzeum Narodowym w Krakowie.

Maciej Toporowicz (ur. 1958 w Białymstoku)

Autor prac wideo, fotografii, performer. Ukończył krakowską Akademię Sztuk Pięknych. W latach 80. wspólnie z Piotrem Grzybowskiem tworzył grupę performerską AWACS. W 1985 r. przeniósł się do Nowego Jorku. W 2002 r. zaprezentował pracę *Obsession* na wystawie „Mirroring Evil: Nazi Imagery / Recent Art” w Jewish Museum w Nowym Jorku. Wielokrotnie brał udział w innych wystawach zbiorowych i festiwalach organizowanych w tym muzeum. Jego prace były prezentowane ponadto m.in. w Instytucie Sztuki Wyspa w Gdańsku, Museo D’Arte Moderna w Bolsano, w Muzeum Sztuki Współczesnej MOCAK w Krakowie oraz w Centrum Sztuki Współczesnej w Warszawie.

Wojciech Wilczyk (ur. 1961)

Fotograf, poeta, autor tekstów krytycznych o sztuce. Autor książek poetycko-fotograficznych, a także cykli fotograficznych dokumentujących funkcjonowanie architektonicznych śladów przeszłości we współczesnym krajobrazie. Jego prace prezentowane były m.in. w Zachęcie, w Centrum Sztuki Współczesnej w Warszawie, a także na Art Forum w Berlinie. Praca *Nie-winne oko nie istnieje* prezentowana była w Galerii Atlas Sztuki w Łodzi, a następnie również w Poznaniu, Krakowie, Jerozolimie, Paryżu i Chemnitz.

Andrzej Wróblewski (ur. 1927 w Wilnie – zm. 1957 w Tatrach)

Malarz, autor form przestrzennych, teoretyk i krytyk sztuki. Studiował u Zygmunta Radnickiego, Zbigniewa Pronaszki, Hanny Rudzkiej-Cybisowej i Jerzego Fedkowicza na Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, a równolegle historię sztuki na Uniwersytecie Jagiellońskim. Podczas studiów, w 1948 r. założył Grupę Samokształceniową, która programowo wystąpiła przeciw estetyce koloryzmu. W tym samym roku debiutował na I Wystawie Sztuki Nowoczesnej. Wśród dużych retrospektywnych wystaw Wróblewskiego należy wymienić te w krakowskiej Galerii Zderzak w 1993 r., warszawskiej Zachęcie w 1997 r., a także ostatnio w Muzeum Narodowym w Krakowie.

Artur Żmijewski (ur. 1966 w Warszawie)

Studiował na Wydziale Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, jest redaktorem artystycznym pisma „Krytyka Polityczna”, współpracuje z Fundacją Galerii Foksal. W 2005 r. reprezentował Polskę na Biennale w Wenecji, natomiast w 2012 został wybrany kuratorem na VII Biennale Sztuki Współczesnej w Berlinie. Jest uznawany za jednego z głównych przed-

stawicieli „sztuki krytycznej”. Stara się wzmocnić i poszerzyć oddziaływanie sztuki, szukając jej społecznego zastosowania. Obecnie zajmuje się głównie fotografią i filmem. Wystawy jego prac można było oglądać m.in. w Londynie, Bostonie, Bazylei, Berlinie, Toronto, w warszawskiej Galerii Sztuki Współczesnej Zachęta, Centrum Sztuki Współczesnej w Warszawie oraz w Galerii Arsenat w Poznaniu.